

Vergaderjaar 2025–2026

29 679

Verslag van de zittingen van de Assemblee van de Interparlementaire Unie

AQ/ Nr. 43

VERSLAG VAN EEN INTERPARLEMENTAIRE CONFERENTIE

Vastgesteld 16 oktober 2025

Inleiding

Eerste Kamer Ondervoorzitter **Robert Croll** en Tweede Kamer Ondervoorzitter **Wytske Postma** namen op 1 en 2 oktober 2025 deel aan de elfde G20-conferentie van parlementsvoorzitters (P20) in Kleinmond, Zuid-Afrika. De Nationale Assemblee van Zuid-Afrika (het lagerhuis) en de Nationale Raad van Provinciën (het hogerhuis) organiseerden deze tweedaagse conferentie vanwege het G20-voorzitterschap van Zuid-Afrika dit jaar. De G20 is een verzameling van twintig grote economieën in de wereld, inclusief de Europese Unie en sinds 2023 ook de Afrikaanse Unie. Nederland behoort niet tot de vaste leden van de G20 maar wordt vaak wel als gast van de voorzitter uitgenodigd, met uitzondering van 2024 toen Brazilië voorzitter was. Bij de parlementsvoorzittersconferentie waren vanuit Europa (vice) Voorzitters uit het Verenigd Koninkrijk, Italië, Duitsland, Frankrijk, het Europees Parlement en Spanje aanwezig. Argentinië, Brazilië, Mexico en de Verenigde Staten hadden geen parlementaire afvaardiging gestuurd. De P20 was gewijd aan het thema «Parlementaire diplomatie inzetten voor het realiseren van mondiale solidariteit, gelijkheid en duurzaamheid». Tijdens de conferentie was er veel aandacht voor jongeren en vrouwen. Voor het eerst was er naast de gebruikelijke bijeenkomst van vrouwelijke parlementsleden een vergadering gehouden met jonge parlementariërs voorafgaande aan de P20. En marge van de conferentie spraken de beide Vicevoorzitters met de ondervoorzitter van de Nationale Assemblee, dr. Annelie Lotriet. De delegatie werd ter plekke ondersteund door ambassadeur Joanne Doornewaard. Na afloop van de P20 ontmoette de delegatie op de residentie van de consul-generaal, Hélène Rekkers, de directeur van de Nederlandse school in Kaapstad, Florentien Wijsenbeek en prof. Jaap de Visser van de University of the Western Cape. Op 3 oktober bezocht de delegatie Pargo, een onderneming gerund door twee Nederlanders gericht op pakketbezorging in townships, Damen Shipyards en het Kasteel de Goede Hoop. De Griffiers van de Eerste en Tweede Kamer, Remco Nehmelman en Peter Oskam, reisden mee.

Parlementaire diplomatie

Bij de opening van de conferentie verwees de voorzitter van de Nationale Assemblee, Thoke Didiza, naar de huidige uitdagingen die de wereldorde verzwakken, zoals gewapende conflicten, ongelijkheden en bedreigingen op het gebied van cyberveiligheid. «Deze uitdagingen kennen geen grenzen en respecteren geen soevereiniteit. Ze vragen om coördinatie en niet om terugtrekking of isolatie, maar om een collectieve benadering.» Didiza stelde dat het multilateralisme op een dieptepunt is beland en vroeg haar internationale collega's om de realiteit deze verzwakking onder ogen te zien. Zij wees erop dat geopolitieke fragmentatie ertoe heeft geleid dat grote mogendheden de gevestigde wereldorde en instellingen omzeilen, en dat toenemende nationalistische sentimenten het fundamentele vertrouwen ondermijnen dat nodig is voor handel en internationale economische samenwerking.

Vicevoorzitter van het Europees Parlement, Christel Schaldenmose, prees de invoering van een parlementaire stem binnen de G20, waarvan zij meent dat deze de transparantie en verantwoording binnen de organisatie zal versterken. «De parlementaire dimensie van mondiaal bestuur is belangrijker dan ooit. Het is een essentiële pijler van sterk multilateralisme. Door een parlementaire stem toe te voegen aan de G20, vergroten we de legitimiteit, transparantie en verantwoording. Vicevoorzitter van de Interparlementaire Unie (IPU), Gabriela Morawska-Stanecka, steunde de oproep om monitoring- en evaluatie-instrumenten te ontwikkelen om de voortgang van landen bij de uitvoering van resoluties van internationale platforms te volgen. «Hoe zetten we onze gedeelde toezeggingen om in concrete actie? We moeten ervoor zorgen dat we verantwoording afleggen aan onze kiezers en aan elkaar,» zei zij.

Voorzitter van het Lagerhuis van het Verenigd Koninkrijk, Sir Lindsay Hoyle, sloot zich aan bij degenen die stellen dat parlementaire diplomatie kan bijdragen aan het oplossen van de mondiale uitdagingen. Hij benadrukte dat geen enkel land achtergelaten mag worden. Hij benoemde in zijn bijdrage de situatie in het Midden-Oosten, de gegijzelden in Gaza en Oekraïne, binnengevallen door Rusland, met troepen afkomstig uit Noord-Korea.

Robert Croll benadrukte in zijn speech bij de opening eveneens het belang van parlementaire diplomatie in het aanpakken van wereldwijde uitdagingen. «Door internationale dialoog en samenwerking kunnen parlementen bijdragen aan duurzame, democratische oplossingen en solidariteit tussen landen bevorderen,» aldus Croll. Wytske Postma stelde in haar bijdrage dat de uitdagingen van wereldwijde onzekerheid en gewapende conflicten – van de oorlog in Oekraïne, de aanhoudende oorlog tussen Israël en Hamas en de conflicten in Afrika –, klimaatveranderingen en het verzwakken van de internationale orde vragen om principeel leiderschap, samenwerking en sterke democratische instellingen. «Voor Nederland is multilateralisme geen keuze, maar een noodzaak. Onze identiteit is geworteld in handel, innovatie en samenwerking,» aldus Postma.

Parlementaire actie in strijd tegen klimaatverandering

Robert Croll hield op 1 oktober een interventie bij de werksessie over klimaatverandering. Hij verwees naar de eeuwenlange Nederlandse ervaring met waterbeheer en rampenbestrijding als fundament voor internationale samenwerking. Hij benadrukte dat landen en parlementen gezamenlijk moeten optreden om rampenrisico's te verkleinen, kwetsbare groepen te beschermen en kennis te delen. «Zelfs in Nederland, met al

zijn dijken en stormvloedkeringen, kan een ramp nog toeslaan – zoals bij de evacuatie van 250.000 mensen in 1995 en de overstromingen in Limburg in 2021. Deze gebeurtenissen onderstrepen hoe belangrijk het is dat landen samenwerken en kennis delen om voorbereid te zijn op grensoverschrijdende watergerelateerde rampen,» aldus Croll.

Energietransitie

In de werksessie op 2 oktober over het mobiliseren van financiën voor een eerlijke en inclusieve energietransitie sprak Wytske Postma over het belang van internationale samenwerking. Zij benadrukte daarbij de rol van parlementaire betrokkenheid bij het realiseren van een rechtvaardige overstap naar duurzame energie. Zij gaf voorbeelden van Nederlandse samenwerkingen wereldwijd – van Afrika tot Azië en Latijns-Amerika – waarbij lokale kennis en innovatie worden gecombineerd met Nederlandse expertise om duurzame ontwikkeling en klimaatresistentie te bevorderen. Zo steunt Nederland in Zuid-Afrika de ontwikkeling van het Climate Smart Horticulture Centre in Grootvlei. Postma: «Een gezamenlijk initiatief om voormalige koleninfrastructuur te herbestemmen en duurzame werkgelegenheid te creëren – een krachtig voorbeeld van hoe internationale samenwerking bijdraagt aan een rechtvaardige energietransitie».

Overige

Op 2 oktober sprak de delegatie met dr. Annelie Lotriet, ondervoorzitter van de Nationale Vergadering van Zuid-Afrika namens de Democratic Alliance. Het gesprek ging onder meer over femicide, de politieke situatie, de werking van de coalitieregering (*Government of National Unity*), watermanagement en de samenwerkingsprojecten met Nederland. Aan de orde kwam ook de recent ingediende aanvraag van de Tweede Kamer-organisatie om nader samen te werken met het Zuid-Afrikaanse parlement. Dit loopt via het Inter Pares-programma van de Europese Unie, een partnerschapsprogramma ter ondersteuning en versterking van parlementaire democratie in partnerlanden.

De voorzitter van de delegatie,
Croll

De griffier van de delegatie,
Bakker-de Jong